

In memoriam

Viire Villandi

15. august 1955 – 3. september 2015

Viire Villandi sündis 15. augustil 1955 Tallinnas luuletaja ja tõlkija Valeria Villandi ja kultuuriajakirjanikust isa Ülo Pootsi perekonnas, vanimana neljast lapsest. Kooliteele Tallinnas järgnesid eesti filoloogia õpingud Tartu ülikoolis (1974–1976). Keeleandeka noorena sai ta juba õpilaspõlves ja hiljemgi assistentitöid Eesti Keele Instituudis, hiljem Eesti Kirjandusmuuseumis ja Tartu Ülikooli raamatukogus. 1975. aastal abiellus ta ajaloolase-etnograafi ja kunstirühmituse “Visarid” liikme Lembit Karuga. Laste sündimine seadis uued kohustused, mis olid talle südamelähedased. Järgnes pikk töösuhe Tartu Ülikooli raamatukogus (1981–1992) ning lühemad tööotsad erinevate ajakirjandusväljaannete ja reklaamibüroode juures. Aastast 1995 asus ta keeleteoimetama Kaitseliidu väljaandeid *Kaitse Kodu* ja *Sõdur*, esimesega oli ta seotud oma surmani.

Viire ja Valeeria Villandi huvid ja soodumused olid lähedased, ent Viire tegi teistsuguseid valikuid. Esmakogu *Kohustuslikud etüüdid* (1983) andis märku andeka luuletaja debüüdist, kuid hiljem kirjutas ta oma lõbuks, kiirustamata ilukirjandust või mälestuslugusid avaldama. Ta oli hea lektor, mitmekülgne tõlkija ja suurepärase suhtleja, kuid eelistas jääda tagaplaanile ja särada väiksemas sõprade seltskonnas. Ametlikud töökohad oli vaid osa Viire Villandi laialdasest tegevusest. Hea keeletaju, sulejooks ja laialdased teadmised toetasid erisuliste kogumike toimetamisel, mille temaatika ulatus käsitööst ajalooliste ülevaadeteni, ilukirjandusest esseistika ja teadustekstideni.

Üheks viimaseks tööks jäi Valeeria Villandi luulekogu *Momentvõtted aegluubis. Luuletused 1968–2015* koostamine ja toimetamine: “Tal on viimased luuletused ikkagi sinna kirjutatud pärast 90. sünnipäeva ja need pole üldse mitte kehvad. Kusjuures tema, poolpime, kirjutab ju ikka ise valgesse kladesse. Saab hakkama.”

Folkloristika ja folkloristidega sidus Viire Villandit huvi ja sõprus. Rahvaluulega tekkis side esimese kursuse arhiivipraktika järel, kuid folkloristikasse nn sisse elamine, selle nähtuste mitmekülsuse ja probleemide haaramine toimus tema jaoks kiiretel 1990. aastatel. Võib-olla paelus teda võimalus aidata ise reaalselt kaasa ennast kehtestava distsipliini arenemisele, osadus arutlustes ja piiride kompamistes, võib-olla oli see aga täiesti temalik appi ruttamine töökoormuse käes murduvale sõbrale. Täiesti hindamatu oli kümme aastat vabatahtlikku abi ajakirja *Mäetagused* keeleteotamisel, mitme kogumiku toimetamisel ning erinevate konverentside ja kongresside korraldamisel, samuti MTÜ Eesti Folkloori Instituudi tegevuse korraldamisel.

Aprillikuus läkitas ta ootamatu kirja: “Ma kardan vanaks jäämist rohkem kui surma,” ja jätkas talle omase sihikindlusega, tõrjudes arsti juurde mineku soovitus: “Seal ju ei pääse korraks näitamisega, siis läheb kogu edasine elu arstide kätte. Ja seda ma ei kavatsegi.”

Otsustatud ja täide viidud! Meile jääb üksnes võimalus soovida: “Head teed, armas sõber! Oli rõõm jagada sinuga teekonda!”

Mare Kõiva

IN MEMORIAM

Viire Villandi (August 15, 1955 – September 3, 2015)

The eulogy is written by Mare Kõiva.